

vrši službene dolžnosti in naznanja starše, ki ne pošiljajo otrok v šolo, in kako je zaradi tega hujskal starše zoper učiteljstvo, o tem menda ni potreba več govoriti. In ni li ravno isti prof. Jarc v Kranju zlorabil uradno moč, ni li dr. Lampe zlorabil na Dolenjskem šolo v politične namene in prirejal volilne shode v njej? Da, dr. Lampe v Vodmatu na shodu? Nismo li mi dokazali, da dotična učitelja v Ljubljani nista bila kriva onega, česar jih je on dolžil? Je li on to popravil? Da, da — poslanska imuneteta!

Na kmetih je posledica hujskanja zoper šolo in učiteljski stan od strani duhovščine s prižnice ta, da učitelju ni bilo dobiti za svojega bolnega otroka mleka v celi vasi, ker mu ga deloma zaradi hujskanja niso hoteli dati in deloma jim je celo župnik direktno prepovedal — dati kaj učitelju in ga podpirati. Drug slučaj, da učiteljici niso pripustili posestniki vzeti ni za pijačo vode iz vodnjaka, ko je bil vodnjak v šoli prazen. — In kako mnogobrojni so slični slučaji, ki je njih izvir hujskanje od strani duhovščine! Naj li mari ponovimo slučaj v Kranju in naj se mari spustimo na Dolenjsko?

Pod kakšnim patronatom duhovščina to dela, nam priča pismo goriskega knezoškofa z dne 21. avgusta 1910, v katerem beremo: „... Moderna ljudska šola bo ostala kakor doslej — draga ustanova, ki ne ustreza svojemu namenu, spodtika in težka butara našemu krščanskemu ljudstvu, vir moderne skvarjenosti. In slab rod bo rodil še slabšega in zlo se bo čedalje množilo!“

Ta gonja zoper šolo in učiteljski stan je pa celo organizovana in jo javno propagujejo! Tako piše neki „katoliški“ ljudski list, „da se je treba zoper učiteljstvo in šolo kot izvir vsega slabega, zastupljevalca mladine in izpravevalca ljudske-narodne duše, boriti sistematično — zoper njegovo osebo in njen blagor. In vseh mladeniških shodih, na vsaki ustanovitvi „Orla“ mora klerikalni govornik govoriti proti učiteljstvu, proti avstrijski šolski postavi in proti šoli.“ Značilen je pa sledeči stavek: „Na vseh mladeniških večerih, v naših odsekih in društvih morajo voditelji neprestoma fantom pojasnjevati veliko narodno in socialno kvarnost učiteljstva.“

In slavna c. kr. vlada molči spričo takih dejstev in izroča šolo in učiteljski stan nemoralni gonji ljudskih demagogov — na milost in nemilost!

In kako naj bi taka žurnalistika ne cvetela, polna podlih izbruhov, znakov kulture, ko jo krijejo s svojim plaščem imunni poslanci! Naj li mari tudi tu navajamo imena?

Še veliko slabše so postale pa te razmere, ko je klerikalna stranka zadobila v dež. zboru kranjskem absolutno večino dveh glasov in potem te polovico zastopstva v dež. šolskem svetu, ker v tem trenutku je podlegla koruptnosti tudi slavna c. kr. deželna vlada sama!

Politiški terorizem se je zanesel v dež. šol. svet in v vse šolske zadeve. Tako vsa službena nameščenja, premeščanja, discipliniranja, pomaknenja v višji plačilni razred, podeljevanje podpor in dopustov v svrhu udeležbe pri raznih

govorih so vsi, posebno pa šolska mladina je bila neotolažljiva. Tovariši so mu zapeli dva žalostinki, pred hišo in na grobu, v cerkvi pa Jareninski pevci in pevke ganljivo „Requiem“. V slovo mu je govoril iz prižnice gospod kapucin P. Benko Čirič in v vznesenih besedah očrtal vzorno življenje in delovanje rajnega. Ob odprtem grobu pa je imenitno govoril tov. nadučitelj Avgustin Požegar. Prav je trdil govornik, ko je poudarjal v svojem govoru: „Postoj človek, ki prideš na to mesto in pomisli, da stojiš na zemlji, ki krije junaka v najboljšem pomenu besede.“

O blagopokojniku pač veljajo pesnikove besede: „Posvečen je kraj in sveto je mesto, kjer je on bival, koder je hodil in deloval. Z visokim spoštovanjem se bo še dolgo, dolgo imenovalo njegovo ime.“

Dragi Ivan! Neznosen je udarec, ki ga nam je zadala kruta usoda, ker Te je prerano izrgala iz naše sredine. A tolaži nas zavest, da je tako hotel Vsemožni, brez katerega vednosti ne pade niti las z glave. Ti nisi prejel od zemljanov onega plačila, ki si ga zaslužil, prejel si ga pa gotovo od nebeškega Očeta.

Tvoj spomin pa ostane nam neizbrisljiv, Tvoji nazori bodo naši voditelji po tej trnjevi zemeljski poti, dokler se ne združimo v večno mladem nebeškem domu. J. Č.

tečajih, oddaja služb i. t. d., skratka — vse šolske zadeve so postale politikum prve vrste, in s skrajnim terorizmom hoče klerikalizem ugnati napredno učiteljstvo.

In „Slomškova Zveza“, ki se potom nje politične nemoralnosti nad šolo in učiteljstvom vrše in pospešuje, nam ostane v zgodovini priča izdajalstva. Iz nešteti slučajev je razvidno, da na Kranjskem danes učitelju ni mogoče dobiti učenega mesta, ki zanje prosi, če ni član „Sl. Zv.“ O političkem pritisku v „Sl. Zv.“ nam menda ni potreba posebe govoriti, in o prijateljstvu in simpatijah, ki jih imajo klerikalni voditelji do tega učiteljstva — tudi ne. Vse jim služi le kot orodje. To nam dokazujejo novejši slučaji, da se je Ravnikar sam prišel upirati zlorabi klerikalnih voditeljev, da je glasoval že v dež. zbornici proti gnusnemu početju, ki so ga uganjali do učiteljskih zadev; zaker so ga hoteli v klubu potem prisiliti do tega, da bi odložil mandat, a so potem zadevo poravnali; da niso njega potem postavili za dež. odbornika za šolski referat, kar bi mu po pravici pripadalo; in ko je Ravnikar natančno proučil „pošteno početje“, je odložil predsedstvo „Slomškove Zveze“ v svojem okraju kot protest, da bi se dal izrabljati kot slepo orodje v nemoralne namene.

Mi se ne čudimo, če to stori človek, ki ima še nekaj vesti! Mi se ne čudimo, če se loči od družbe, ki ima člane v svoji sredi, ki so takorekoč ukradli vzorce šolskih tiskovin v „Učiteljski tiskarni“, pri kateri so imeli prej opraviti in jih na račun svoje „krščanske“ vesti in duše nesli v „Katoliško tiskarno“, da jih tam založe. Mi se ne čudimo, če se loči od družbe, ki potem takega človeka priporoča, da ga nagrade z definitivnim mestom. V kakšni podle namene se dajo izrabljati ti ljudje! Nimajo čuta poštenosti ne vesti ne časti in nimajo srca. Kako podlo je to, da se vpričo c. kr. okrajnega šol. nadzornika izzove nad podrejeno učiteljico politički pritisk, da se ima ista učiteljica ogibati naprednih učiteljev in se te vpričo nadzornika naziva — za anarhiste. V tem slučaju je podlo denunciantstvo skoraj javno, in c. kr. nadzornik je molčal in podpiral kršenje paragrafa 133. d. š. in uč. r. od strani tega „krščanskega“ nadučitelja. In če se prigodi slučaj, da se eden teh „krščanskih“ učiteljev pridruži ljudskim demagogom in hujska zoper svoje napredne kolege na boj na nož, je to tudi simbol dobe. In plodove takih hujskanj nam je, žal, izpričal slučaj Žalec na Štajerskem.

Milujemo le one tovariše, ki so se v blagor svoje žene, v blagor svojih otrok in zaradi bede morali prodati. Z njimi trpimo iste duševne boje, ki so jih trpeli sami, preden jim je beda okamenela njih srce in prepričanje. Njih nam je žal, ker vemo, da so še danes pošteti in da so le postali žrtve nepoštenosti. Žal nam jih je, ker poznamo duševne boje, ker poznamo muko in obup, ki človeka prevzema v takih trenutkih...

Ne čudimo se pa onim tovarišem, ki so se pridružili ljudskim hujskačem zoper napredno učiteljstvo, saj jim daje zaščito kler. večina v deželnem zboru, klerikalnovladna večina v dež. šol. svetu; in kar ne velja za naprednega učitelja, da bi se smel posluževati državljskih pravic, to velja za istega učitelja, če je postal Slomškar in najsi dela potem protipostavnosti in zakonolomstva. Skoro ga ni zasledanja dež. šol. sveta, da bi se ne zgodila naprednemu učitelju kaka krivica. In stanovskim propalicam dajejo še posebe potuho nekateri ugledni klerikalni poslanci, kakor n. pr. dr. Krek, s tem, da v brzogovornem pozdravu tem ljudem imenuje napredno učiteljstvo — lajajoče pse za plotom. Zadnji čas so poslali nekaj učiteljev v pokoj. Še ne vemo za prosilce, še ne vemo za ternepredloge okr. šol. svetov in že vemo, kdo bo na posamezna mesta imenovan. In to so sami taki učitelji, ki se s pomočjo teh gnusnih razmer izkušajo okoristiti in so zaradi tega zatajili svoje prepričanje. Pa naj še kdo reče, da se ne vrše tu imenovanja s političkimi motivacijami v ozadju!

Deželni predsednik kranjski se je upravičeno bal, ko je zavrnil resolucijo razpuščenega občinskega sveta ljubljanskega, ki je protestiral na ministrstvo zoper tako postopanje dež. šol. sveta, t. j. zoper dosledno preziranje ternopredloga mestnega šolskega sveta in zoper dosledno kršenje § 50. drž. šol. zakona. Kam privedejo šolstvo take razmere? Kaj nam dokazuje slučaj, da učitelja postavijo iz „službenih ozirov“ zaradi tega, ker se udeležuje

politiškega življenja med ljudstvom in ker to ni vseč klerikalnemu poslancu v dotičnem okraju. Dokazano je, da se je premeščenje zgodilo le na željo tega poslance. Tovariši niso mogli dokazati nikakih zakonitih pregreškov, zato so ga premestili „iz službenih ozirov“, a so mu prizadeli pri tem to, da so ga prestavili samega, ženo pa pustili drugje. Tako je sveta klerikalna nerazdružnost sv. zakona! Če bi hoteli naštevati še druga discipliniranja, denunciranja pri tem, hujskanja itd. — bi bilo gnuša — preveč. Omenimo naj samo to, da je šel v V. na G. krajni šolski svet preko naprednega okr. šol. sveta — do dež. šol. sveta z denunciantsko ovadbo zoper naprednega učitelja. In kako to, da disciplinirajo le učitelje na kmetih? In isto ovadbo zoper istega učitelja, polno laži, žaljivk, obrekovanj — je podpisal dež. odbornik dr. Lampe, ker se je nihče drugi ni upal podpisati. — Naj li mari še nadalje dokazujemo? — Koruptnost šolskih korporacij in organov nam pa odseva tudi iz tega slučaja, da je c. kr. okr. šol. nadzornik uporabil uradno moč za agitacijo in propagando „katoliške“ učiteljske organizacije in dal v ta namen za svoj okraj protizakonito prosto onim učiteljem, ki se sestanka udeležuje.

In kako naj bi se ne dogajali taki nemoralni čini, ko c. kr. deželna vlada in dež. predsednik kranjski sam podpira tako nemoralno gonjo klerikalcev nad učiteljstvom in šolstvom!

V seji dež. šol. sveta je vladni referent predlagal za nadučiteljsko mesto prvega iz ternopredloga okr. šol. sveta, a klerikalci so postavili svojega kandidata — ne oziraje se na ternopredlog in kvalifikacijo. Pri glasovanju je moral dirimirati dež. predsednik, in skoro samo ob sebi bi bilo umljivo, da glasuje v prilog prosilec, ki ga je predlagal vladni referent. Toda zgodilo se je nekaj čudnega: dež. predsednik ni glasoval z vladno polovico, temveč — s klerikalno polovico v prilog klerikalnemu prosilec. V tem slučaju je očitno, da se je dež. predsednik baron Schwarz vdal klerikalnemu terorizmu, kar je tudi sam priznal z izjavama: 1. „Proti volji dr. Šušteršiča ne morem storiti ničesar.“ 2. „Wegen eines Lehrers will ich mich dem Dr. Šušteršich nicht vermessen.“ — Torej en učitelj ni vreden, da bi dež. predsednik postopal pravično in strl s tem klerikalni terorizem. Če pripominjamo, da je v isti seji, poleg zgoraj navedenega oddal dež. šolski svet klerikalcem na ljubo eno mesto brez razpisa, pri oddaji drugega mesta pa zopet popolnoma prezrl nižjo instanco, se ni čuditi protestu občinskega sveta ljubljanskega.

Ni li to gorostasno, da dež. šolski svet še nadalje uvaža ovažbe zoper učitelje, katerih ovažniki so bili ravno zaradi onih ne-rešnic v ovažbi sodnijsko obsojeni! Kaka je ona instanca, ki uvaža ovažbe, katere so podprte z dokazi ukradenih pisem? In ni li to nezaslišano, da se uvaža ovažba zoper učitelja, v kateri se učitelj sumniči, da je dopisnik naprednega lista!

Vlada podpira ta sistem demoralizacije v šolstvu in na ta način trpe ves pouk in vsi uspehi. Da je klerikalcem namen uničiti dobro učiteljstvo in tako priti do šolstva, nam priča novi dež. šol. zakon, pri katerem zdravih načel pedagogike sploh niso upoštevali in so klerikalci v svojem fanatizmu prišli celo v nasprotje z drž. šol. zakonom, da celo z drž. osnovnim zakonom. Tako so hoteli z zakonom terorizirati učiteljstvo, a najbrže pride ta njih načrt pod meč — pravice.

In se li še vsi spominjate časa, ko je prišel v deželno zbornico predlog za regulacijo učiteljskih plač, ker ob plači 66 K 66 h vendar ne more nihče danes pri tej draginji živeti? Tedaj se je načelnik klerikalne večine v deželni zbornici rogal in je zasmehoval bedo učiteljstva. Pa ni čuda, saj ima „krščanske“ učitelje že v taki zaslepljenosti, da celo dva njih člana glasujeta proti zvišanju učiteljskih lastnih plač. In naj li mari govorimo, kako na eni strani pri učiteljskih in šolskih stvarih skoparijo, na drugi strani pa tudi v učiteljskih zadevah lahkomišno trosijo deželni denar.

Posledice te vladno-klerikalne gonje nad šolstvom in učiteljstvom se pa že tudi pokazujejo. Na Kranjskem je danes 70% pomanjkanja moških učnih oseb, in kmalu ne bo dobiti sploh moških učnih oseb, ker število njih, ki se posvečajo učiteljskemu stanu, rapidno pada in je padlo v štirih letih od 93 na 28. Material je pa tak, da so kandidati, ki se oglašajo za sprejem v učiteljske večinoma

absolventi 8, 7, da, celo 6 razredne ljudske šole. Od teh 28 jih je komaj 9 napravilo sprejemni izpit, a sprejeli so jih 26. Za Božič so jih morali 9 odpraviti, ker so jih spoznali za absolutno nesposobne. — In slavna vlada je pripravljena vkljub tej mizeriji še nadalje pospeševati to gonjo nad šolo in učiteljstvom.

Kako daleč je spravila vlada ugled šolskih oblastev, sklepamo iz tega, da se voditelji „krščanskega“ učiteljstva izražajo javno: „Deželni šolski svet smo mi, ki se shajamo v naši pisarni.“ — To je cvet „krščanskih“ učiteljev — denunciantov.

Taka je šolska in učiteljska mizerija na Kranjskem, in k temu je le pripomniti: Žalostno za Avstrijo, da se dobi v njej cesarskega namestnika, dež. predsednika, ki na ta način ščiti in pospešuje tako skrajno demoralizacijo v šolstvu, ki podpira, tako gonjo nad učiteljstvom, ki se da terorizirati od klerikalne stranke in na ta način kompromituje vlado.

Dragi tovariši in tovarišice s Štajerskega, Koroškega, Primorskega in Kranjskega! Tak je naš boj in tak je naš položaj. S čim vse se moramo boriti, to razvidite sami. Temu primerno je bila uravnana naša taktika v prošlem jubilejskem letu.

Z novim letom se nam kažejo nekatere izpremembe! Kako bo, tega še danes ne moremo natančno povedati; verujete pa nam, da bomo tudi svojo taktiko temu primerno uredili in bomo vedno tako delali, da se bo učiteljstvo zavedalo položaja in stvari, ki se vrše in ki nam jih je samimi vršiti.

Doba in položaj nam sta taka, da nam je le eno polje neovirano prosto, to je delo za svoje stanovske liste: Učit. Tovariš, Popotnik, Zvonček, Domače ognjišče, Naša bodočnost, ki jih moramo podpirati in širiti v gmotnem in moralnem oziru. Drugo je naša Slov. Šol. Matica in naša organizacija. Torej stanovsko delo je sedaj najvažnejše delo, da se podkrepimo, utrdimo in pripravljamo za stanovsko izpopolnitev, zatorej posvetimo vbodočem letu vso pozornost svoji stanovski organizaciji in nje izpolnjevanju.

Držali se bomo pa pri tem tega načela: Človek je umrljivo bitje, učiteljski stan je večni! Zato pa mora učiteljstvo v sedanjosti prebiti tudi marsikatero žrtve, da pride v bodočnosti do popolnega razvoja!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca novembra K 322.018.18.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

XVI. občni zbor „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Dne 28. t. m. se je vršil zjutraj ob 1/2. 10. uri v Narodnem Domu občni zbor imenovane društva ob navzočnosti 100 članov.

Predsednik tov. Jakob Furlan je otvoril občni zbor ter pozdravil zborovalce in zborovalke. Izpodbujal jih je k vztrajnemu delovanju v korist društva, ki bo našim potomcem pravi blagoslov.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik Juraj Režek:

Slavni zbor!

Na lanskem občnem zboru, ki se je vršil tudi na današnji dan, ste bili vse društvene posle napravili zoper staremu odboru, ki si jih je porazdelil kakor prejšnja leta: Jakob Furlan, predsednik; Luka Jelenc, I. podpredsednik; Ignacij Križman, II. podpredsednik; Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; in odborniki: Engelbert Gangl, Andrej Rapé, Julij Slapšak in Ignacij Šijanec. Društvene račune pa so pregledali: Ivan Bernot, Alojzij Keceļ in Vendelin Sadar.

Z letošnjim letom smo prekoračili prag v IV. petletje našega društvenega obstanka. Društveni odbor se je tudi letos moral omejiti le

na zbiranje zgradbenega kapitala, ker se mu zde dosedanja sredstva prepičala, da bi že mogli misliti na zgradbo društvenega doma; da, zdi se nam celo, da bi zagrešili s takim početjem — samomor, ker bi stavili zgradbo bolj za druge nego zase. Preudarnost je povsod potrebna, pri nas, ki smo vezani le bolj sami nase, pa še posebno. Zato pa ne umejem onih dveh čudakov, ki sta se v dveh naših dnevnih zagnala v naše društvo z nasveti, ki se zasedaj ne dajo in ne morejo izvesti. (Res je!) Dobro nasvete sprejemamo prav radi od vsakogar, a dotičnika bi nam mnogo bolj ustregla, ako bi sama tudi dejanski kaj storila za društvo, ker se mi dozdeva, da bi njiju imeni zaman iskal po imeniku naših članov. In res, ravno med pravimi člani pogrešamo še marsikaterega tovariša in tovarišico. Izmed vsega slovenskega učiteljstva je samo 271 pravih članov! Kje je temu krivda, sam ne vem. Res je, da smo ob pičlih svojih plačah siromašni in težko utrpiamo vsako kronico; ali ob tako vzvišenem namenu in smotru našega društva bi si pa le morali tudi ti dve kronici pritrpati in tudi še ob kakih ugodnih prilikah nabrati za naše društvo kak znesek. In takih prilik ne manjka; ako zbiramo na mnogih krajih za naša druga narodna društva, bi morali časih tudi misliti nase, saj pravi že star pregovor, da nam mora biti srajca bližje telesa nego suknja. Naš blagajnik marljivo pošilja na vsa šolska vodstva poštne položnice, in obrnili smo se s prošnjami tudi do vseh socialnih odsekov, a končno pa tako malo uspehal. Kdor je pri tej krivdi količkaj prizadet, naj jo do prihodnjega leta popravi; hvaležni mu bomo mi in tisti, ki bodo enkrat deležni teh dobrot.

Mnogo smo si obetali od nasvetovanega „Jubilejskega daru“, in naš idealni E. Gangel je bil pred tremi leti izračunal, da bi ga bilo lahko 144.000 kron; toda kolika prevara ob nabranem znesku 9.000 kron! Pa presrečno zahvalo tudi za to darilo vsem onim, ki so požrtvovalno kakorkoli pripomogli do tega zneska!

Da bi se društveno imetje povzdignilo, smo bili pričeli izdajati podarjene nam spise naših mladinskih pisateljev Jul. Slapšaka, Andr. Rapeta in E. Gangla. Toda slabo se nam je izplačala ta namera. Ob brezbriznosti krajnih šolskih svetov in menda tudi šolskih vodstev je obležala velika množina teh knjižic v naši društveni omari, namesto da bi si jih podajala naša mladina iz rok v roke ter si tako blažila duha in srce. Zato smo se bili obrnili do e. kr. deželnih šolskih svetov za Kranjsko, Štajersko in Primorsko s prošnjo, naj bi z ozirom na blagi namen izdaje teh knjižic jih priporočili šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom v nakup. Tej naši želji je bil pripravljen ustreči samo e. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, ako v nekaterih spisih ustrežemo želji, vposlane nam kritike, česar pa nismo mogli storiti, ker so knjižice bile že dotiskane. Oba druga deželna šolska sveta nista ugodila naši prošnji: Štajerski jo je kratkoma odklonil, a Primorski nam ni niti odgovoril. Mi pa pravimo, ako so bili spisi priporočilni v „Vrtcu“ in „Zvončku“, morajo biti tudi sedaj v posebni izdaji in zato jih še enkrat prav toplo priporočamo vsem šolarskim knjižnicam v nakup. Boljšega mladinskega beriva zasedaj nimamo. Zato smo se le s prav težkim srcem lotili izdati II. zvezek J. Slapšakovih spisov — in ako se bo razpečevala knjiga tako kakor do zdaj, bomo morali izdajo ustaviti na veliko škodo naše mladine. So pač se vedno ljudje, ki nimajo srea do nje!

Ravnatoko smo bili vložili za novo izdajo Janka Žirovnika „Narodne pesmi za šolsko mladino“ v treh stopnjah prošnjo na višje mesto za potrdilo kot poučno knjigo pri petju, ki se nam pa tudi ni ugodilo, pač pa se smejo pesmi rabiti kot priročna knjiga, in naša mladina kaj rada sega po njih, znamenje, kako so se ji priljubile te pesmi in udomačile med ljudstvom. Sedaj smo dali v tisk II. stopnjo in za njo takoj III. Te knjižice donesajo društvu najlepše dohodke, za kar bodi tov. J. Žirovniku izrečena še enkrat najlepša zahvala.

Poleg teh knjižic pa nam je tudi letos donesal največ naš „gospodarski program“ in v prvi vrsti gre pohvala in zahvala tvrdki Grubbauerjevi, ki nam je vposlala za minulo leto 610 kron. Tu bi pač vprašali, kje so druge tvrdke, pri katerih učiteljstvo prav mnogo pokupi šolskega blaga, ki pa se niso oglasile do danes niti z najmanjšo vsoto. Nadejamo se, da se nas gotovo spomnijo, saj roka umira roko. Imamo še mnogo drugih prijateljskih

tvrdk, ki nam od prodanega blaga drage volje vpošiljajo obljubljene odstotke, ali učiteljstvo se v mnogih slučajih premalo ozira na to in rajši kupuje drugod in morda celo slabše blago nego pri naših prijateljih. Zato se iznova obračamo do vsega našega učiteljstva z nujno prošnjo: Kupujmo le pri tvrdkah, ki nas podpirajo! „Svoji k svojim!“ bodi vedno naše geslo.

Sklicali smo bili med letom tudi izredni občni zbor zaradi neke denarne transakcije z Učiteljsko tiskarno, ki so ji stregli po življenju razni naši neprijatelji. No, stvar je sedaj obojestransko povoljno uravnana, naša dolžnost pa je, da svojo tiskarno podpiramo z naročili in jo priporočamo v prijateljskih krogih. Saj nam bo ravno tiskarna najboljša opora ob koraku do osamosvojitve. (Dobro!)

Pa tudi našo hranilnico in posojilnico podpirajmo in priporočajmo prijateljem svojim, ki bo našemu društvu dajala tem večje letne doneske, čim razsežnejši bo njen letni delokrog.

S tem je moje skromno poročilo pri kraju, in slavni zbor blagovoli je dobrohotno vzeti na znanje.

Naše društvo ima letos 73 pokroviteljev, 271 pravih članov in 120 podpornikov.

Končno izrekamo vsem svojim dobrim prijateljem, ki so nas na kakršenkoli način podpirali, še tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo. Bog jih živi! (Odobrovanja.)

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik Jakob Dimnik:

1. V obrambo.

§ 2. pravil „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta“ pravi: Namen društva je, zgraditi v Ljubljani poslopje za zavod pod naslovom Učiteljski konvikt, v katerem se bo skrbelo za učiteljske otroke in sirote a) v moralnem in b) v gmotnem oziru.

Z moralnega stališča skrbelo se bo zlasti s tem, da bi gojenci in gojenke v šolski dobi vse svoje moči posvečali verskim in šolskim zahtevam, da bi v kakršnikoli obliki v pravosti ne grešili in da bi se pripravljali za prihodnje življenje.

V gmotnem oziru se bo pa pazilo, da bi v zavodu gojenci in gojenke bile tako preskrbljene, kakor v vravnem očetovem domu.

Društvo se razide in neha (§ 24. društvenih pravil) stoprav tedaj, kadar doseže v § 2. označeni namen in § 25. društvenih pravil pa pravi, da se društvo ne sme nikoli odtegniti namenu, določenemu v § 2. društvenih pravil.

Zakaj pričujem svoje poročilo z društvenimi pravili? To storim zaradi tega, ker se je zadnji čas begala po časopisih javnost, da odbor z društvenim imetjem ne gospodari dobro. Zahtevalo se je, da naj se začne vendar že z gradbo konvikta, češ, da bo tudi sedanjí učiteljski rod imel koristi od konvikta. Kdor stvar trezno premisli, mora priti do zaključka, da nabrani denar še skoraj ne zadostuje za primeren in dostojen stavbni prostor, kamoli, da bi s tem denarjem gradili stavbo, jo opremili s potrebno opravo in vzdrževali konvikt! To je absolutno nemogoče! Če ne bomo mi deležni dobrot konvikta, bodo pa naši potomci, ki nam bodo hvaležni za to, kakor smo hvaležni mi našim prednikom, ki so nam zasnovali in ustanovili Vdovsko učiteljsko društvo, čeprav večina njih ni imela nikake koristi od tega. Mi smo jim pa hvaležni za to požrtvovalnost na korist učiteljstva in jih bomo mi in naši potomci ohranili v blagem spominu.

Poudarjalo se je tudi v političnem listu, ki ni naklonjen učiteljstvu, naj bi se vsakoletne obresti porabile za kakih 20 ali 25 ustanov po 100 K za učiteljske otroke, ki se šolajo v mestu, češ da bo tudi sedanjí učiteljski rod imel kaj koristi od društvenega imetja.

To so jako vabljive besede, ki bi utegnile tega ali onega v prvem hipu navdušiti za tako mnenje. Ali to je naravnost nedopustno, in sicer po § 25. društvenih pravil, ki pravi, da se konvikt ne sme nikoli odtegniti namenu, določenemu v § 2. društvenih pravil. Naše društveno imetje je že toliko naraslo, da upoštevajo to imetje tudi naši neprijatelji in se jim cede sline po njem. Če bi mi napravili ustanove, ne pridemo potem nikdar do zaželenega smisla in zato bo odbor slej ko prej stal na stališču društvenih pravil ter ravnal po določilih § 2. svojemu smotru.

Namen takih dopisov zoper naš konvikt je v prvi vrsti, razdvojiti učiteljstvo in nahujskati ga zoper odbor, ki je v šestnajstih letih nabral toliko imetja, da smo lahko ponosni na ta uspeh. Nabrani denar se zanesljivo in plo-

donosno nalaga: nalaga se pa tam, kjer dobivamo večje obresti. Če pa s tem denarjem podpiramo v obliki vlog in posojila tudi svoje gospodarske organizacije, je tako delovanje tem hvalevrednejše. Kdo sme zameriti odboru, če je dal podlago v obliki vlog s 5% obrestmi naši uspešno delujoči in razvijajoči se posojilnici in hranilnici, ki bo svojas v smislu pravil velika zaslonba in podpora učiteljskemu konviktu! Kdo nam more očitati slabo gospodarstvo, če smo v obliki posojila s 5% obrestmi priskočili na pomoč naši tiskarni, ki se, hvala Bogu lepo razvija in katere imetje je vredno med brati nad 350.000 K. In prav naša tiskarna, ki jo imamo edino mi slovenski učitelji med vsem avstrijskim učiteljstvom, je naš ponos in znak našega deloljubja in požrtvovalnosti na čast in korist našemu stanu, zakaj gotovo je, da bo donesla že v bližnji bodočnosti stalno podporo učiteljskemu konviktu.

2. Letošnji darovi in članarina.

Po teh uvodnih besedah, ki so se mi zdele potrebne, pridem k svojemu poročilu. Očitno se je odboru v političnem listu, da je navdušenje za nabiranje denarja močno ponehalo. V koliko odgovarjajo ti očitki resnici, naj bodo v dokaz letošnji darovi. Navzlic neznosni draginji in navzlic našim sramotno nizkim plačam je prišlo blagajniku v roke letos 4381-93 K in to brez obresti naložene glavnice.

3. Letošnji izdatki in prirastek.

Seveda je to kosmati dohodek; uprava vsakega društva je pa v zvezi tudi s stroški in tudi naše društvo ni brez izdatkov, saj zalagamo knjige in jih razpošiljamo križem domovine. Letos smo založili prvi zvezek druge izdaje Janko Žirovnikovih narodnih pesmi za šolsko mladino, in sicer v 30.000 izvodih. Tiskarski in knjigoveški stroški za ta zvezek so znašali 1403-80 K, ki so se pokrili iz letošnjih dohodkov. Iz letošnjih dohodkov so se izplačale tudi tri C. F. J. I. jubilejske ustanove, kar znaša 240 K. Za to vsoto se je pa zaradi tega pomnožila glavnica te naše ustanove. „Slovenec“ je pisal dne 17. decembra t. l., da od vseh učiteljskih organizacij nima učiteljstvo prav nobenega dobička, ampak ima le nekaj oseb koristi. Očividno ima v mislih tiste borne nagrade, ki jih prejema nekateri odborniki za upravo in vodstvo društva. Tudi občni zbor našega društva je l. 1905. sklenil, da naj dobodo trije odborniki za njih trud, ki ga imajo z vodstvom društva, upravo imetja in z zalogo knjig, kar da mnogo posla, vsi trije 350 K nagrade. Za tiskovine, kuverte, znamke, položnice, davke in druge potrebščine smo pa izdali 296-30 K. Skupni letošnji izdatki znašajo torej 2290-10 K; če jih odštejemo od prejemkov nam ostane prebitka 2091 K 83 v.

4. Obresti.

K temu prirastku je pa treba še prišteti letošnje obresti, ki znašajo 3163 K 26 v.

5. Skupni letošnji prejemki v gotovini.

Če seštejemo letošnje čiste prejemke, t. j. 2091-83 K, in letošnje obresti, t. j. 3163 26 K, vidimo, da se je pomnožilo naše imetje v denarju v letošnjem letu za 5255-09 K.

6. Prirastek vrednosti zaloge knjig.

Poleg tega je pa narasla letos tudi vrednost zaloge naših knjig; pomnožila se je ta vrednost z Žirovnikovimi narodnimi pesmami, ki je znašala z zadnjim dnem novembra 4490 K. Če prištejemo to vrednost k letošnjim prejemkom in obrestim, vidimo, da znaša ves letošnji prirastek 9745-09 K.

7. Glavnica.

Glavnica je plodonosno naložena, in sicer imamo v Hranilnici in posojilnici učiteljskega konvikta 21.983-66 K, ki se obrestujejo po 5%, v Mestni hranilnici ljubljanski, ki obrestuje vloge po 4 1/4 %, imamo 12.378-89 K; v Vrhnjski posojilnici po 4 1/2 % 428-66 K, v Kmetijski posojilnici ljubljanske okolice 5082 K po 4 1/2 %; v posojilnici v Kopru 58-79 po 4 1/2 %; vrednost treh srečk znaša 812-56 K, ki se obrestujejo po 3%; v poštini hranilnici imamo 15 K po 3%, dve obligaciji vredni 300 K, se obrestujeta po 4%; Učiteljski tiskarni je po 5% posojenih 28.000 K in 11 združnih deležev, ki se obrestujejo tudi po 5%, je pa vrednih 1100 K. Vsa ta gotovina znaša brez letošnjih obresti 70.154-56 K.

8. Skupna gotovina.

Ako seštejemo letošnje čiste prejemke (2091-83 K), letošnje obresti (3163 26 K) in glavnica (70.154-56 K), znaša ob koncu 16. društvenega leta skupna gotovina v denarju 75.409-65 K.

9. Inventar.

Vrednost inventara se ceni 200 K, in sicer omara, ki jo je zapustil r. Ivan Škrjanec, 100 K, omara in predalnik za mladinske spise pa tudi 100 K.

10. Zaloga knjig.

Da bi se nabrani denar tem bolje obrestoval, smo začeli izdajati tudi knjige, in sicer imamo v zalogi 1. zvezek Ganglovih, Rapetovih in Slapšakovih mladinskih spisov: E. Adamičovo spevoigro „Slava cesarju!“ z besedilom v posebni knjižici in 1. zvezek Žirovnikovih narodnih pesmi E. Adamičeve spevoigre smo založili 1000 iztisov, besedila 5000, mladinskih spisov vsakih po 3000 in narodnih pesmi po 30.000 iztisov. Tiskarski stroški za vse te knjige so znašali okroglih 4000 K, knjigoveški 2000 K in ilustracije in klišei pa blizu 500 K, torej skupaj okroglo 6500 K. Vsi ti stroški so seveda že plačani. Vrednost vseh knjig, kar jih imamo še danes v zalogi pa znaša nizko cenjeva 11.700 K. Ležeče je na učiteljstvu samem, da pridemo čimprej do tega denarja.

Letos smo iztržili za Adamičovo spevoigro z besedilom vred 232-47 K, za mladinske spise 542-36 K in za Žirovnikove Narodne pesmi pa 729-60 K.

11. Nove knjige.

Pravkar se pripravlja za tisk 2. zvezek Slapšakovih spisov in takoj po novem letu bomo izdali 2. zv. Žirovnikovih narodnih pesmi. Na ta način podpiramo konvikt in hkrati pa tudi našo tiskarno, ki ima pri tem svoj zaslužek.

12. Skupno društveno imetje.

Če prištejemo k gotovini v denarju (75.409 65 K) vrednost inventarja (200 K) in vrednost zaloge knjig (11.700 K), znaša potemtakem ob koncu tekočega leta vse društveno imetje 87.309-65 K.

13. Jubilejska ustanova.

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem, ki smo jo ustanovili v spomin na vladarsko 50letnico našega cesarja, znaša 7295-86 K. Letos ji je prirastlo 320-19 K. Izplačalo se je dne 2. decembra učiteljskim sirotam Mariji Osana, Mariji Kalingerjevi in Pavli Peganovi po 80 K, skupaj 240 K. Ta ustanova je last našega društva, ki mu jo je podarilo Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani; pomnožila se je l. 1907 z zapuščino našega dobrotnika † tovariša Josipa Travnja za 3586-63 K. Do današnjega dne smo izplačali iz te ustanove trem učiteljskim sirotam 1680 K.

14. Jubilejski dar.

Da proslavimo plodonosno vladarsko 60letnico Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I., smo začeli na predlog tovariša E. Gangla zbirati pred tremi leti darove pod naslovom „Jubilejski dar“. Letos završujemo zbiranje teh darov. Leta 1908. smo nabrali za ta dar okroglo 4000 K, l. 1909. 3000 K in letos pa 2000 K; torej v tej triletni dobi okroglo 9000 K. Ta vsota je naložena v naši hranilnici na ime „Jubilejski dar“.

15. Člani.

Pokroviteljstvo so letos plačali učitelji risarskega tečaja na obrtni strokovni šoli (zastopnik tov. Jos. Šepič, nadučitelj v Buzetu) in Učiteljsko društvo za Trst in okolice, je plačalo zadnji rok (50 K).

Vseh pokroviteljev imamo 73, in sicer na Kranjskem 58, na Primorskem 12 in na Štajerskem pa 3! Na račun pokroviteljnine je plačalo županstvo na Viču 3. rok, in sicer 50 K.

Letnih (pravih) članov je letos 271, in sicer na Kranjskem 170, na Štajerskem 61 in na Primorskem pa 40.

Podporni članov (dobrotnikov) imamo približno 120. Največja dobrotnika in podpornika našega društva sta mestna občina ljubljanska in pa tvrdka Grubbauerjeva v Lincu. Prva je darovala društvu 500 K, druga pa 610 K. Izmed denarnih zavodov nam je dala Posojilnica v Dolu pri Hrastniku 10 K, Poso-

jilnica v Zagorju ob Savi 20 K, Posojilnica v Litiji 20 K, Posojilnica v Framu 10 K, Notranjska posojilnica v Postojni 50 K, Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice 50 K in Učiteljska hranilnica in posojilnica pa 100 K.

S tem sem pri kraju s svojim kolikor mogoče natančnim poročilom; le še nekaj hočem odgovoriti. „Slovenec“ vprašuje v svoji letošnji 287. številki: „Kaj pa ima zdaj učiteljstvo od denarja, nabranega za učiteljski konvikt?“ „Nič!“ odgovarja sam sebi in pristavlja: „In pri takem gospodarstvu ga bržčas tudi nikdar ne bo imelo.“

Temu odgovarjam, da imamo 87.309-65 K, ki smo jih zbrali iz lastne moči, ne da bi se „na vse grlo drli in vpili na pomoč“, kakor v „jarku ležeči človek“, s katerim nas primerja „Slovenec“. Na to vsoto je odbor ponosen in ponosno sme biti tudi vse slovensko učiteljstvo, zakaj čim močnejša bo naša gospodarska organizacija, tem močnejši bomo tudi mi in tem večja bo veljava naša in našega stanu v poštenu človeški družbi. Mi vstajamo iz lastne moči in njih pa, ki nam niso naklonjeni, preletava groza pred našim vstajanjem. In učiteljstvo, tisto značajno učiteljstvo, ki se tudi v današnjih kritičnih časih zaveda svojega zvanja ter se dosledno in neustrašeno bori za boljšo bodočnost svojo, svojih otrok in svojega stanu, si piše z lastno krvjo zgodovino svojega življenja, a ta kri bo klicala na maščevanje vse tiste, ki vzdigujejo svojo sovražno roko celo proti našemu konviktu. Odbor si je v svesti, da je z društvenim imetjem dobro gospodaril, in sicer v proseh družstva, v čast slovenskemu učiteljstvu in na korist našim otrokom in sirotam! (Dolgotrajno odobravanje.)

Tovariš V. Ruš, Tajniško in blagajniško poročilo pričata, da se je odbor v polni meri zavedal svoje dolžnosti in je tudi svojo nalogo vršil z vso natančnostjo in previdnostjo. Tak delavni odbor zasluži, da mu izrečemo svoje zaupanje in priznanje. (Sprejeto z odobravanjem.)

Tovariš K. Celj poroča v imenu pregledovalcev računov: Vsi računi in vse knjige so v najlepšem redu. Predlagam, da se izreče blagajniku absolutorij. (Sprejeto.)

Tov. Janko Žirovnik predlaga, naj se voli dosednji odbor z vzklikom, tovariš Schmeidek pa, da se volijo na isti način pregledovalci računov. (Oboje sprejeto soglasno.)

Tov. Jakob Dimnik je predlagal, da se uvedejo za pokrovitelje izkaznice v obliki diplom. Ko je tov. Gregorin predlog toplo priporočal, je bil soglasno sprejet.

Potem je zaključil tov. predsednik XVI. občni zbor.

Takoj potem se je vršil XLII. občni zbor „Deželnega slovenskega učiteljskega društva“. O tem poročamo prihodnjič.

Abstinenca — „neumnost“!

Tako me je nahrulil neki slovenski „liberalni“ inteligent, ko sem z vso vnemo zagovarjal abstinenco; nasprotno pa me je pomilovalno, da, celo nekako zasmehovalno premotril „klerikalni“ doktor, ko sem sedel pred nedavnim časom v restavraciji pri polni čaši — limonade!

Iz teh dveh dejstev sem spoznal, kako malo ve vse naše razumništvo o protialkoholnem gibanju.

To je tudi vzrok, ki mi je potisnil pero v roko, da napišem par dokazov za nujno potrebo zlasti med Slovenci za tako plemenito delovanje.

Pred vsem konstatujem, da je glavni vzrok takemu pomanjkljivemu znanju o potrebi in delovanju abstinence med izobraženimi krogi posebno dejstvo, ker nimajo prilike se o tem natančneje informirati, saj je obiskovanje gostilnic večine njih mnogokratna razvada in v teh lokalih ne bero protialkoholnega mesečnika „Zlate Dobe“. V drugih listih pa tudi malo čitajo kaj podobnega.

Zato je moja misel prvič, da se naroči vsaka šola na ta list, iz katerega se lahko učitelji natančneje poučijo, po čem stremljivosti abstinentno delovanje.

Posebno letos je to jako potrebno, ker pijejo — zaradi pomanjkanja vina — skoro vsi vprek — žganje.

Vseh slovenskih učiteljev dolžnost je zato, da so v tem oziru skrbno na straži ter rešujejo, kjer se še kaj rešiti dá.

Žganje (alkohol) je sicer **internacionalno zlo**, ali za nas Slovence še posebej

hudo, ker nam v naših obmejnih krajih z jerušem vlivajo v naše tamkajšnje rojake — nemško talmi-kulturo, kakor se od tam ravno zdaj čujejo žalostni glasovi po naši slovenski domovini.

Od preoblega uživanja žganja imajo po odločitvi krajev edino nemškutarski žganje-točniki dobiček, ker so s tem obogateli in zdaj tlačijo naše slovenske kmete ter jih pretvarjajo po svoji volji v nemškutarje; zakaj le trezen človek še ohrani trdno voljo v takih krajih.

Pa tudi telesno peša rod. Le pogledjmo v nekatere kraje naše divne Gorenjske in lepe zelene Štajerske. Pravil mi je znanec, ki je bival v nekem ondodnem kraju, kjer je ljudstvo vdano žganjepitju, da ni videl krepkega, visokega mladeniča ali lepo zraslega dekleta. Vsi so nekam pokvarjeni in žalostne kretnje.

Učitelji imamo res prelepo in obširno polje, da razvijemo svojo delavnost v protialkoholnem zmislu.

Stvar ne gre sicer tako hitro in gladko, kakor mi poroča neki tovariš.

Piše mi iz kraja, kjer je nastopil novo svojo službo, da je tam razvada, da vsak učenec pred odhodom z doma v šolo izpije po tri (!) male kozarčke „jeruša“. Tovariš, ki je abstinent žganja, vendar pije časih malo vina, se loti dela in kmalu pridobi vse otroke, da so se odpovedali dvema kozarčkoma na dan ali enega jim mora še pustiti za zdaj.

Prosim in rotim pred vsemi Vas vrle tovariše v obmejnih krajih slovenske domovine, da bi se zavzemali za abstinenco, zakaj s tem ne boste rešili našega naroda samo telesno, ampak tudi iz rok tamkajšnjih Nemcev in nemškutarjev.

Da naj delujemo tudi izven šole, je samobesbi umljivo, in sicer z roditeljskimi sestanki ali osebno.

Vzrmo se na našo mladino skupno z našimi kateheti, da bo uspeh gotovejši. Ako obvarujemo svoje otroke do 14. leta in potem mladeniče vsaj do 18. leta žganjarske kuge, smo lahko popolnoma zadovoljni.

Koder je ogenj že streho objel, je težko gašenje. Enako je tudi z odraslimi pijanci. Ti se bodo pač težko izpreobrili; zato pa osredotočimo svoje antialkoholno delovanje med našim bodočim narodom, zakaj mladina zdrava — zdrav tudi narod.

Kako naj delujemo v šoli, sem že parkrat poročal v „U. T.“ Omeniti hočem v sledečem le ono točko, ki sem jo letos opustil, oziroma izpremenil. Odpravil sem namreč „obljubo šolskih otrok, da se bodo zdržali uživanja opojnih pijač in kajenja.“

Storil sem to dobro premišljeno, zakaj opazoval sem večkrat, da otroci te obljube niso sprejeli za tako resne in so jo večkrat lahko mišljeno sami ali zavedeni opustili izvrševati.

Da temu nedostatku odpomorem, sem letos obratno jaz otrokom obljubil, da bodo prejeli za svojo čednost, to je za zdržnost, lepe podarke, ki mi jih nakloni gosp. predstojnik treznostne družbe Janez Ev. Kalan v Ljubljani, ki se nanj lahko tudi drugi tovariši obrnete s tako prošnjo.

Obljubil sem dalje še zdržnikom, da jih vpišem v posebno knjigo, imenovano „Zlata knjiga Zagorske šolske občine“, ki mi bo služila obenem v statistične namene.

Mogoče je, da mi bo kateri dragih tovarišev ugovarjal gledé te uredbe, ali jaz mu vnaprej rečem: Alkohol je veliko zlo, ki nam uničuje naš narod, to moje ravnanje pa se ne da temu niti primerjati. Otroci pa morajo nekaj imeti, s čimer se morejo malo ponašati. Prav pa je, da se začne že enkrat hvaliti zmernost, saj smo itak predolgo časa „poveljevali“ sladko vince kot nekaj neobhodno potrebnega. — Jaz javno izjavljam, da se počutim izredno dobrega in sem vesel bolj kot kdaj prej, četudi sem že 10 let abstinent, v zadnjem času, to je 4 mesece sem, pa nisem pokusil niti kapljice vina. Zavezal sem se zdaj za vse svoje življenje zdržati se uživanja alkoholnih pijač, edino kot zdravilo bom še kdaj pil vino.

Toda preidimo zopet na naše mlade abstinence! Zaradi moje obljube in prepričevalnega nagovora sem jim rekel, da naj vsak sam zase sklone se zdržati alkohola in naj o svojem sklepu pove tudi staršem.

Čez en mesec na to jih pozovem, da naj vstanejo oni, ki so se zdržali in na moje veliko veselje jih je bilo več kot 3/4 otrok 5. in 6. šol. leta. Enako postopa tudi tovarišica v

II. razredu; za I. razred smo se pa odločili le na kratek in večkratni opomin in pohvalo, kar zadostuje.

Končno naj povem še nekatere posebno značilne slučaje, kako junaško se znajo braniti naši mladi abstinenti in abstinence.

Starši učenca J. Č. so ga hoteli pripraviti do tega, da bi pil vino. Bilo je sredi meseca oktobra. Rečejo mu, da je mošt. Oni so namreč vedeli, da sem povedal otrokom v šoli, da smejo mošt piti tudi abstinenti, ker nima alkohola v sebi. Mladi navihanelec pa vtakne prst v kozarec z vinom in malo pokusi, ali ko spozna prevaro, ni hotel piti.

Pohvalil sem ga za tako ravnanje, ga imenoval junaka ter stavil drugim za zgled.

Drugega dečka so zopet silili na vso moč, da naj vsaj pokusi malo vina. On se da pregovoriti, ali takoj izpljune požirek. Da sem še posebej njega pohvalil in stavil za zgled ostalim, je menda razumljivo. Neko učenko so silili piti žganje; ona je le pomohila jezik v pijačo in ga obrisala z robcem.

Daleč proč od domače vasi je grabila učenka ponavljalne šole listje. Močno jo je začelo žejeti, in oče ji panudi žganja. Ona pa ga odločno zavrne in rajša trpi žejo kakor da prelomi svojo zavezo.

Ali niso taki otroci pravi junaki? Jaz mislim da, in le želim še mnogo enakih po vseh krajih naše mile domovine!

Upam pa, da taka abstinence in tako delovanje za njo ni nikakršna neumnost, temveč najplemenitejša žrtev, kdor se hoče in more v ta namen odločiti zanjo! **Abstinent.**

Kaj je z Ročnim zapisnikom?

Kakor čujemo, raznašajo listi, ki o stvari niso pač nič poučeni, o Ročnem zapisniku podolnoma napačne vesti.

Informovali smo se in sporočamo to-le Račun Zaveze v Učit. tiskarni za razne tiskovine znaša 860 K 59 h 20% dobiček Zavezi od Ročnega zapisnika znaša 979 „ 76 „

Zaveza ima torej na dobrem 119 K 17 h

Ročni zapisnik je last Učit. tiskarne, ki daje Zavezi 20% čistega dobička.

S tem je, upamo, zadeva pojasnjena in s tem je tudi dokazano, da ima od Ročnega zapisnika korist naša skupnost.

Sokolstvo v ruskih šolah.

Na Ruskem uvajajo obveznost šolskega obiskovanja. Ker pa so tudi Rusi prepričani, da je za naraščaj naroda najboljša preskrbljenost, če je mladina vzgojena po duhu in telesu, uvedo v ljudske in višje organizovane šole tudi telovadbo, in sicer telovadbo po sokolskem sistemu. — Kako daleč je torej Rusija pod blaženo deželo Kranjsko! Tu je vsesodri deželni šolski svet prepovedal ljudskošolski in srednješolski mladini telovadbo v sokolskih telovadnicah, na Ruskem pa uvajajo v šole obvezno sokolsko telovadbo! Naši vsesodri klerikalci se ne boje samo izobrazbe, ampak boje se tudi tekme zdravih in razvitih ljudi. Najrajši bi imeli same kretnje — te bi lahko vladali po mili volji! Po telesu in duhu zdrav človek ne mara v njihove krepilje.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v petek, dne 6. prosinca 1911, v laški okoliški šoli. Začetek ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Podavanje tov. Četina: Kako naj vpliva šola na to, da se omeje požari povzročeni po mladini. 4. Letni poročili: a) tajnikovo, b) blagajnikovo. 5. Volitev dveh pregledovalcev računov. 6. Volitev novega odbora. 7. Določitev društvenine za leto 1911. 8. Določitev knjig in časopisov, na katere se društvo v letu 1911 naroči. 9. Slučajnosti. Zborovanje se je namenoma določilo na praznik, da se ga morejo udeležiti tudi društveniki, ki so ob nedeljah zaposleni. Pridite vsi, ker so nekatere točke dnevnega reda jako važne. Na veselo snidenje! **Odbor.**

Književnost in umetnost.

Knjige „Slovenske Matice“ so izšle. Letošnji dar obsega šest knjig: 1. Letopis za l. 1910. 2. Zbornik XII. zvezek. Dr. Bogomil Vošnjak: Ustava in uprava ilirskih dežel. 3. Zabavna knjižnica: Dr. Fr. Detela: Pegam in Lambergar. 4. Knezova knjižnica: Dr. Ivan Lah, Brambovec. 5. Prevodi iz svetovnih literatur; Julij Zeyer: Jan Marija Ploihar. 6. Dr. Matko Potočnik: Vojvodina Koroška II. zvezek.

Tvrdka Freytag & Berndt, Dunaj, VII. Schottenfeldgasse 63, je izdala za leto 1911 prometni zemljevid. Cena 2 K 40 v je jako nizka, če upoštevamo praktično vrednost tega zemljevida, ki obsega vse železniške postaje Avstro-Ogrske, enotirne in dvotirne železnice, brzovozne črte, poštno in avtomobilsko zveze, vse poštno postaje in medsebojno razdaljo vseh važnih prometnih točk v kilometrih. Zraven tega vsebuje zemljevid tudi koledar za leto 1911 ter je zaradi tega prikladen, da se ga v javnih lokalih, v šolah itd. obesi na steno.

Popotnik objavlja v 12. let. šte. to-le vsebino: 1. Dr. Ivan Lah: L. N. Tolstoj kot vzgojitelj. — 2. Radovan Krivic: Masaryk pedagog. — 3. Drag. Humek: Umetniška vzgoja: O modeliranju. — 4. Anton Kosi: Hvala, vašo vzgojno sredstvo. — 5. Dr. K. Ozvald: Šolska občina. — 6. H. Dru-zovič: Naša cesarska pesem. Kako se naj poje. — 7. Jakob Zupančič: Poskušnje pri računih. — 8. Književna poročila. — 9. Razgled: Časopisni vpogled. — Pedagoški paberki. — Šolske in učiteljske vesti. — Šolstvo na slovanskem jugu. — Šolstvo v tujini. — Razne vesti. — Uredništvo in upravnništvo sporoča naročnikom in sotrudnikom ob sklepu XXXI. letnika: Završujoč 31. letnik „Popotnika“, se zahvaljuje vsem, ki so nas pri našem podjetju kakorkoli podpirali. Predvsem gre presrečna hvala vsem našim požrtvovalnim in marljivim sotrudnikom, ki so list zalagali s tečno duševno hrano in tako pripomogli, da „Popotnik“ zavzema častno mesto med avstrijskim pedagoškim časopisjem. Naj nam ostanejo naklonjeni še vbodoče v korist naše šole in na čast slovenskega učiteljstva.

Presrečno hvalo pa smo dolžni izreči tudi vsem gmotnim podpornikom, vrlim našim odjemalcem, zlasti še — točnim plačnikom. Prosim jih, da ostanejo podjetju zvesti tudi v prihodnjem letu in naprej ter da se blagovolijo potruditi, da nam pridobi še vsak najmanj vsaj po enega novega odbiralca in točnega plačnika.

S to prošnjo končamo svoje letošnje poslovanje, želeč vsem svojim duševnim in gmotnim podpornikom prav vesele božične praznike in srečno novo leto!

Politiški pregled.

* **Januarsko zasedanje delegacij.** Praški „Narodni Listi“ poročajo z Dunaja, da se bo začelo redno zasedanje delegacij, v katerem se bo razpravljalo o skupnem drž. proračunu za leto 1911, dne 21. januarja v Budimpešti.

* **Hrvaško-srbska akademična mladina v Inomostu za reciprociteto zagrebskega vseučilišča.** Hrvatsko-srbska akad. omladina vseučilišča v Inomostu je priredila dne 17. t. m. protestno skupščino, na kateri je bila sprejeta resolucija: Skupna hrvaška in srbska omladina, zbrana na manifestacijski skupščini v Inomostu, zahteva v soglasju z vseskupno hrvaško in srbsko omladino najodločneje nemudno in popolno priznanje izpitov in rigorozov, položenih na hrvaškem vseučilišču v Zagrebu, ter izjavlja, da bo vsako eventualno le delno rešenje tega postulata smatrala kakor žaljenje narodnega dostojanstva in atentat proti kulturnemu u zedinjenju, proti čemer bo reagirala najradikalneje. — Ta resolucija je bila brzojavnim putem javljena ministrskemu predsedniku Bienertu.

* **Nemški krščanski socialci proti škofu dr. Naglu.** „Deutsches Volksblatt“, glasilo krščanskih socialcev, prinaša jako oster članek proti dunajskemu pomožnemu škofu dr. Naglu, in sicer zaradi njegove akcije, ko je poslal vsem dunajskim srednješolskim profesorjem zaupna pisma, v katerih jih pozivlja, naj mu takoj sporoče, kake politične, oziroma verske razmere vladajo med srednješolskim dijaštvom. List pozivlja državno upravo, naj čuva svojo avtoriteto in prepreči tako samovoljno postopanje škofa Nagla. Članek navaja tudi slične slučaje iz Naglovega tržaškega škofovanja in poudarja, da je zapustil v Trstu jako slabe spomine. Pisec imenovanega članka končno zatrjuje, da se bo škof Nagl jako zmotil, če misli, da se mu bo španska smer njegove vatišanske politike tako obnesla tudi na Dunaju, kakor se mu je v Trstu. Članek je zbudil v vseh krogih velikansko senzacijo, zlasti ker se nahaja v krščansko-socialnem listu.

* **Ločitev cerkve od države na Portugalskem.** Iz Lizbone poročajo: Ministrstvo je sklenilo izvesti končno ločitev države in cerkve na Portugalskem. Od januarja naprej bodo na Portugalskem enakopravne vse veroizpovedi. Katoliška cerkev preneha biti državna cerkev. Duhovniki in škofje izgubijo vse državne pravice, in bodo postopali z njimi